

ELEKTROMECHANSKI PRETVORNIKI

2 UNI

Kolokvijske naloge – Asinhronski stroji

Šolsko leto 2008/2009
Izvajalec Damijan Miljavec

Avtor dokumenta Blaž Potočnik
Skeniranje Blaž Potočnik

UREJANJE DOKUMENTA

VERZIJA	01.01
DATUM	16.6.2009

OPOMBE

1. Trifazni asinhronski motor z drsnimi obroči na rotorju ima podatke: $U_{1n} = 400 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, $P_n = 50 \text{ kW}$, $n_n = 490 \text{ min}^{-1}$, $I_{2n} = 122 \text{ A}$, $E_{20} = 242 \text{ V}$. Določite dodatno upornost po fazi, ki jo moramo vključiti v rotorski tokokrog tako, da bo motor na gredi oddajal $\frac{1}{2}$ nazivne mehanske moči pri nazivnem vrtilnem momentu!
2. Trifazni asinhronski motor s kratkostično kletko ima podatke: $U_{1n} = 400 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, $P_n = 30 \text{ kW}$, $n_n = 735 \text{ min}^{-1}$, izgube trenja in ventilacije $P_{tr,v} = 300 \text{ W}$, $\cos \varphi_n = 0.75$, $M_{om}/M_n = 2$. Določite nazivni slip s_n , omahni slip s_{om} (iz poenostavljene Klossove enačbe), električne izgube v rotorju P_{2el} , moč vrtilnega elektromagnetnega polja P_{vp} , električno delovno moč iz omrežja P_{1n} , če so skupne izgube v železu in navitju statorja $P_{Fen} + P_{Cu1n} = 1700 \text{ W}$, tok iz omrežja I_{1n} , izkoristek motorja η_n in frekvenco rotorske inducirane napetosti f_2 .
3. Trifazni asinhronski motor s kratkostično kletko ima podatke: $U_{1n} = 380 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, $P_n = 45 \text{ kW}$, $n_n = 730 \text{ min}^{-1}$, $I_{1n} = 93.4 \text{ A}$, fazna upornost statorskega navitja $R_1 = 0.1 \Omega$, izgube trenja in ventilacije $P_{tr,v} = 200 \text{ W}$, $M_{om}/M_n = 4.46$, $\cos \varphi_{1n} = 0.831$. Določite nazivni slip s_n , omahni slip s_{om} (iz poenostavljene Klossove enačbe), električne izgube v rotorju P_{2el} , moč vrtilnega elektromagnetnega polja P_{vp} , izgube v statorskem navitju P_{Cu1} , električno delovno moč iz omrežja P_{1n} , izgube v železu P_{Fen} , izkoristek motorja η_n in frekvenco rotorske inducirane napetosti f_2 .
4. Asinhronski motor z drsnimi obroči in navitim rotorjem ima po katalogu proizvajalca naslednje podatke: $U_1 = 380 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, Y , $P_n = 11 \text{ kW}$, $n_n = 1440 \text{ min}^{-1}$, $I_{1n} = 24 \text{ A}$, $\cos \varphi_n = 0.81$, $M_{om}/M_n = 2.5$, $E_{20} = 230 \text{ V}$, $I_{2n} = 29.5 \text{ A}$. Iz preizkusa prostega teka so znani naslednji podatki: $R_1 = 0.4 \Omega$, $P_{Fe} = 370 \text{ W}$, $P_{tr,v} = 325 \text{ W}$.
  - a. Za nazivno obratovalno stanje izračunajte slip s_n , rotorsko frekvenco f_2 , rotorsko inducirano napetost E_2 in rotorsko upornost R_2 , nazivni in omahni vrtilni moment (M_n in M_{om}), omahni slip s_{om} , nazivni izkoristek η_n , izgube v rotorskem navitju P_{2el} , moč vrtilnega elektromagnetnega polja P_{vp} .
  - b. Motor obratuje na nazivnem omrežju (U_1 , f_1). Obremenjen je tako, da je inducirana napetost v rotorskem navitju $E_2 = 6.9 \text{ V}$. Izračunajte slip s_b , rotorsko frekvenco f_2 , vrtilno hitrost n_b , rotorski tok I_{2b} , vrtilni moment motorja M_{mb} in izkoristek η_b (izgube trenja, ventilacije in v železu ostanejo nespremenjene).
5. Za trifazni asinhronski motor z drsnimi obroči in podatki $U_{1n} = 380 \text{ V}$, $P_n = 5.5 \text{ kW}$, $n_n = 945 \text{ min}^{-1}$, $I_{1n} = 13 \text{ A}$, $\cos \varphi_n = 0.76$, $M_{om}/M_n = 3$, $E_{20} = 158 \text{ V}$, $I_{2n} = 21.3 \text{ A}$, $f = 50 \text{ Hz}$ izračunajte R_2 , M_n , M_{om} , s_n , s_{om} in η_n !
6. Asinhronski motor z drsnimi obroči ima podatke $P_n = 8.5 \text{ kW}$, $U_{1n} = 380 \text{ V}$, $f = 50 \text{ Hz}$, $n_n = 2910 \text{ min}^{-1}$, $I_{1n} = 17 \text{ A}$, $\cos \varphi_n = 0.88$, $E_{20} = 204 \text{ V}$, $I_{2n} = 25 \text{ A}$. Motor poganja delovni stroj, katerega bremenski moment je linearno odvisen od vrtilne hitrosti ($M_b = k \cdot n$). Motor je pri kratko sklenjenih drsnih obročih nazivno obremenjen. Kakšne dodatne upore moramo vključiti v rotorski tokokrog, da se bo stroj vrtel z $n' = 2000 \text{ min}^{-1}$?
7. Trifazni asinhronski motor z drsnimi obroči ima podatke $P_n = 11 \text{ kW}$, $n_n = 720 \text{ min}^{-1}$, $I_{1n} = 29 \text{ A}$, $U_1 = 380 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, $E_{20} = 204 \text{ V}$, $I_{2n} = 25 \text{ A}$. Motor poganja breme s karakteristiko $M_b = k \cdot n$ in je pri tem nazivno obremenjen. Določite dodatno upornost R_{2dod} , ki jo moramo vključiti v rotorski tokokrog, da se bo stroj vrtel z $n' = 400 \text{ min}^{-1}$?

8. Asinhronski motor z drsnimi obroči in navitim rotorjem s podatki: $P_n = 15 \text{ kW}$, $U_{1n} = 400 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, $n_n = 720 \text{ min}^{-1}$, $I_{1n} = 61 \text{ A}$, $\cos \varphi_n = 0.75$, $I_{2n} = 43 \text{ A}$, $E_{20} = 212 \text{ V}$, $M_{on}/M_n = 2.8$ obratuje na nazivnem omrežju. V rotorski tokokrog vključimo dodatno upornost $R_{2dod} = 1.5 \Omega$. Izračunajte slip s , vrtilno hitrost n in izkoristek motorja η , če je obremenjen z bremenskim momentom, ki je enak nazivnemu $M_b = M_n$ (trenje motorja je zanemarljivo)!
9. Trifazni asinhronski motor z drsnimi obroči na rotorju ima podatke: $U_{1n} = 400 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, $P_n = 55 \text{ kW}$, $n_n = 730 \text{ min}^{-1}$, $I_{2n} = 122 \text{ A}$, $E_{20} = 274 \text{ V}$. Določite dodatno upornost, ki jo moramo vključiti v rotorski tokokrog tako, da bo motor na gredi oddajal $\frac{3}{4}$ nazivne mehanske moči pri nazivnem vrtilnem momentu!
10. Trifazni asinhronski motor z drsnimi obroči na rotorju ima podatke: $U_{1n} = 400 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, $P_n = 90 \text{ kW}$, $n_n = 591 \text{ min}^{-1}$, $I_{2n} = 153 \text{ A}$, $E_{20} = 358 \text{ V}$. Določite dodatno upornost po fazi, ki jo moramo vključiti v rotorski tokokrog tako, da bo motor na gredi oddajal $\frac{3}{4}$ nazivne mehanske moči pri nazivnem vrtilnem momentu!
11. Trifazni asinhronski motor z drsnimi obroči na rotorju ima podatke: $U_{1n} = 380 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, $P_n = 45 \text{ kW}$, $n_n = 591 \text{ min}^{-1}$, $I_{2n} = 153 \text{ A}$, $E_{20} = 358 \text{ V}$. Določite dodatno upornost po fazi, ki jo moramo vključiti v rotorski tokokrog tako, da bo motor na gredi oddajal $\frac{2}{3}$ nazivne mehanske moči pri nazivnem vrtilnem momentu!
12. Trifazni asinhronski motor s kratkostično kletko ima podatke: $U_{1n} = 380 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, $P_n = 45 \text{ kW}$, $n_n = 730 \text{ min}^{-1}$, $I_{1n} = 93.4 \text{ A}$, fazna upornost statorskega navitja $R_1 = 0.1 \Omega$, izgube trenja in ventilacije $P_{tr,v} = 200 \text{ W}$, $\cos \varphi_{1n} = 0.831$, $M_{om}/M_n = 4.46$. Določite nazivni slip s_n , omahni slip s_{om} (iz poenostavljene Klossove enačbe), električne izgube v rotorju P_{2el} , moč vrtilnega elektromagnetnega polja P_{vp} , izgube v statorskem navitju P_{Cu1} , električno delovno moč iz omrežja P_{1n} , izgube v železu P_{Fen} , izkoristek motorja η_n in frekvenco rotorske inducirane napetosti f_2 .
13. Za trifazni motor s podatki $4,5 \text{ kW}$, 380 V , 11 A , 700 vrt./min , $\cos \varphi = 0.75$, $f = 50 \text{ Hz}$ določite nazivni slip, nazivni moment in nazivni izkoristek!
14. Asinhronski motor z drsnimi obroči ima podatke: $P_n = 10 \text{ kW}$, 50 Hz , 1430 vrt./min , $M_{om}/M_n = 2.5$, $M_z/M_n = 1.5$. Določite omahni iz zagonski moment. Kolikšno upornost moramo vključiti v tokokrog rotorja, da bo zagonski moment enak omahnemu ($E_{20} = 200 \text{ V}$, $I_{2n} = 55 \text{ A}$)?
15. Trifazni asinhronski motor z drsnimi obroči na rotorju ima podatke: $U_n = 440 \text{ V}$, $f_n = 60 \text{ Hz}$, $P_n = 100 \text{ kW}$, $n_n = 876 \text{ min}^{-1}$, $I_{2n} = 200 \text{ A}$, $E_{20} = 300 \text{ V}$. Določite dodatno upornost po fazi, ki jo moramo vključiti v rotorski tokokrog, da bo motor na gredi oddajal $\frac{1}{4}$ nazivne mehanske moči pri $\frac{1}{2}$ nazivnega momenta. Izgube trenja in ventilacije zanemarite.
16. Dva trifazna asinhronska motorja sta mehansko povezana in poganjata isto breme. Prvi motor ima podatke: 500 kW , 1450 vrt./min , drugi pa 400 kW , 1400 vrt./min . S kakšnim slipom obratujeta motorja, če poganjata konstantno breme z navorom 5000 Nm . Ali je tako obratovanje dopustno?
17. Asinhronski motor z drsnimi obroči ima podatke: 10 kW , 50 Hz , 1430 vrt./min , $M_{om}/M_n = 2$. Kolikšno upornost moramo vključiti v rotorski tokokrog, da bo zagonski navor enak omahnemu ($E_{20} = 200 \text{ V}$, $I_{2n} = 55 \text{ A}$)?

18. Asinhronski motor z drsnimi obroči ima podatke: $P_n = 30 \text{ kW}$, $U_1 = 380 \text{ V}$, $n_n = 972 \text{ min}^{-1}$, $I_{1n} = 102 \text{ A}$, $f = 50 \text{ Hz}$, $E_{20} = 120 \text{ V}$, $I_{2n} = 151 \text{ A}$. Kolikšno upornost moramo vključiti v rotorski tokokrog po fazi, da bo zagonski moment enak nazivnemu?
19. Trifazni asinhronski motor s podatki: $4,5 \text{ kW}$, 380 V , 11 A , 700 vrt./min , $\cos \varphi_n = 0.75$, $f = 50 \text{ Hz}$. Kolikšen je nazivni slip, nazivni moment, nazivni izkoristek? Izračunajte električne izgube v rotorju pri nazivni obremenitvi, če zanemarimo izgube zaradi trenja in ventilacije!
20. Asinhronski motor z drsnimi obroči ima podatke: $P_n = 100 \text{ kW}$, $f_n = 50 \text{ Hz}$, $n_n = 740 \text{ vrt./min}$, $M_{om}/M_n = 2.5$, $M_z/M_n = 1.5$. Določite omahni ter zagonski moment. Kolikšno upornost moramo vključiti v rotorski tokokrog, da bo zagonski moment enak nazivnemu ($E_{20} = 350 \text{ V}$, $I_{2n} = 164 \text{ A}$)?
21. Trifazni AM s kratkostično kletko ima sledeče nazivne podatke: $P_n = 3 \text{ kW}$, $U_n = 380 \text{ V}$, $n_n = 1400 \text{ vrt./min}$ in $M_{om}/M_n = 2.7$. Obremenjen je z dvojnimi nazivnim navorom $M_b = 2 * M_n$. S kakšno hitrostjo se motor vrti?
22. Desetpolni AM s kratkostično kletko s podatki $P_n = 4.5 \text{ kW}$, $U_n = 380 \text{ V}$, $n_n = 580 \text{ vrt./min}$ spušča breme z maso 151 kg . Premer vitla znaša $d_v = 10 \text{ cm}$. Gravitacijski pospešek znaša $g = 9.81 \text{ m/s}^2$. S kakšno hitrostjo generator spušča breme?
23. Trifazni asinhronski motor s kratkostično kletko ima podatke: $P_n = 30 \text{ kW}$, $U_n = 380 \text{ V}$, $f_n = 50 \text{ Hz}$, $I_n = 62 \text{ A}$, $\cos \varphi_n = 0.8$, $n_n = 730 \text{ min}^{-1}$, $M_{om}/M_n = 2.4$. Izračunajte izkoristek, električne izgube v rotorju, izgube na statorju (v bakru in železu skupaj) pri nazivni obremenitvi motorja (trenje zanemarite!). Motor je nazivno obremenjen s konstantnim bremenom. Napetost omrežja se postopoma znižuje. Pri kateri napetosti omahne?
24. Trifazni asinhronski motor z drsnimi obroči na rotorju ima podatke: $U_1 = 380 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, $P_n = 5.5 \text{ kW}$, $I_{1n} = 13 \text{ A}$, $n_n = 945 \text{ min}^{-1}$, $I_{2n} = 21.3 \text{ A}$, $E_{20} = 158 \text{ V}$. Poganja ventilator $M_b = k * n^2$ in je pri tem nazivno obremenjen. Izračunajte dodatno rotorsko upornost tako, da se bo motor vrtel z $n' = 315 \text{ min}^{-1}$. Izračunajte mehansko moč na gredi, električne izgube v rotorskem tokokrogu ter dodatni upornosti! Izgube trenja zanemarite.
25. Trifazni asinhronski motor ima na napisni tablici nazivne podatke: $P_n = 1.1 \text{ kW}$, $U_n = 380 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, $I_n = 2.5 \text{ A}$, $n_n = 1380 \text{ min}^{-1}$, $\cos \varphi_n = 0.8$. V laboratoriju opravljamo obremenilni preizkus s pomočjo Prony-jeve zavore, ki ima ročico dolžine $r = 0.75 \text{ m}$. S kolikšno silo pritiska ročica na tehtnico, če smo namerili vrtilno hitrost $n' = 1400 \text{ min}^{-1}$? Predpostavite, da je karakteristika navora motorja od prostega teka do nazivne obremenitve linearna!
26. Asinhronski motor z drsnimi obroči in navitim rotorjem ima po katalogu proizvajalca naslednje podatke: $P_n = 5.5 \text{ kW}$, $U_1 = 380 \text{ V}$, $f_1 = 50 \text{ Hz}$, $n_n = 945 \text{ min}^{-1}$, $I_{1n} = 13 \text{ A}$, $\cos \varphi_1 = 0.76$, $I_{2n} = 21.3 \text{ A}$, $E_{20} = 158 \text{ V}$, $M_{om}/M_n = 3$. Obratuje na nazivnem omrežju.
- Izračunajte izkoristek nazivno obremenjenega motorja η_n , rotorsko inducirano napetost E_{2n} , frekvenco te napetosti f_{2n} , omahni moment M_{om} , omahni slip s_{om} in omahno hitrost n_{om} .

- b. V rotorski tokokrog vključimo $R_{2dod} = 1.5 \, \Omega$. Izračunajte slip s , vrtilno hitrost n in izkoristek motorja η , če je obremenjen z bremenskim momentom, ki je enak $M_b = M_n$ (trenje motorja zanemarite).
- 27.** Asinhronski motor s kratkostično kletko ima nazivne podatke: $P_n = 11 \, \text{kW}$, $n_n = 570 \, \text{min}^{-1}$, $U_n = 380 \, \text{V}$, $f = 50 \, \text{Hz}$, $\cos \varphi_n = 0.66$, $I_z/I_n = 4$, $M_z/M_n = 1.4$, $I_n = 30 \, \text{A}$, trikot vezava.
- Dokoliče nazivni izkoristek η_n , nazivni slip s_n , nazivni moment motorja M_n .
  - Kolikšna sta zagonski tok in zagonski moment motorja, če ga zaganjamo v vezavi zvezda?
- 28.** Trifazni asinhronski motor z drsnimi obroči in navitim rotorjem $P_n = 5.5 \, \text{kW}$, $U_1 = 380 \, \text{V}$, $f_1 = 50 \, \text{Hz}$, $I_{1n} = 13 \, \text{A}$, $\cos \varphi_{1n} = 0.76$, $n_n = 945 \, \text{min}^{-1}$, $E_{20} = 158 \, \text{V}$, $I_{2n} = 21.3 \, \text{A}$, $M_{om}/M_n = 3$ obratuje na nazivnem omrežju.
- Nazivno obremenjenemu motorju izračunajte izkoristek, če so izgube trenja in ventilacije $P_{tr,v} = 100 \, \text{W}$; električne izgube v rotorskem navitju P_{2el} ; celotne izgube na statorju $P_{Fe} + P_{Cu1}$; rotorsko inducirano napetost E_2 in frekvenco te napetosti f_2 .
  - Pri kateri vrtilni hitrosti n_{om} in navoru M_{om} motor omahne?
  - Izračunajte vrtilno hitrost n' , mehansko moč na gredi P_2' , rotorsko inducirano napetost E_2' , frekvenco te napetosti f_2' , izgube v rotorskem tokokrogu P_{2el}' , če je v rotorski tokokrog vključena dodatna upornost $R_{2dod} = 3 \, \Omega$ (po vsaki fazi), v rotorskem tokokrogu teče ravno nazivni tok!
- 29.** Trifazni asinhronski motor s kratkostično kletko ima podatke $U_{1n} = 400 \, \text{V}$, $f_1 = 50 \, \text{Hz}$, $P_n = 15 \, \text{kW}$, $n_n = 475 \, \text{min}^{-1}$, tok iz omrežja $I_{1n} = 40 \, \text{A}$, izgube trenja in ventilacije $P_{tr,v} = 300 \, \text{W}$, $\cos \varphi_n = 0.65$, $M_{om}/M_n = 2.1$. Določite nazivni slip s_n , omahni slip s_{om} (iz poenostavljene Klossove enačbe), električne izgube v rotorju P_{2el} , moč vrtilnega elektromagnetnega polja P_{vp} , električno delovno moč iz omrežja P_{1n} , izkoristek motorja η_n in frekvenco rotorske inducirane napetosti f_2 .
- 30.** Trifazni asinhronski motor z drsnimi obroči in navitim rotorjem s podatki $P_n = 11 \, \text{kW}$, $n_n = 955 \, \text{min}^{-1}$, $I_{1n} = 25 \, \text{A}$, $U_1 = 380 \, \text{V}$, $f_1 = 50 \, \text{Hz}$, $E_{20} = 210 \, \text{V}$, $I_{2n} = 31.6 \, \text{A}$ poganja breme $M_b = k \cdot n^2$ in je pri tem nazivno obremenjen. Določite dodatno upornost R_{2dod} , ki jo moramo vključiti v rotorski tokokrog tako, da se bo motor vrtel s hitrostjo $n' = 600 \, \text{min}^{-1}$.